

ZA5447

**Flash Eurobarometer 304
(Employers' Perception of Graduate Employability)**

**Country Specific Questionnaire
Bulgaria**

FLASH 304 EUROBAROMETER SURVEY

"EMPLOYERS' PERCEPTION OF GRADUATE EMPLOYABILITY"

Въведение [ИНТЕРВЮЕР, ПРОЧЕТЕТЕ] Основната цел на това изследване е да се види степента, в която работодателите рекрутират дипломирани се с висше образование (ВО), и как последните са оценени на работното място. Дипломиран е този, който е завършил бакалавърска или по-висока степен от което и да е висше учебно заведение.

1. Въпроси за фирмата/организацията

1.1 Колко служители има вашата фирма/организация в България?

- По-малко от 50..... 1 *БЛАГОДАРЕТЕ И ПРИКЛЮЧЕТЕ СЕ*
- 50-249 2
- 250 или повече 3
- [НЗ/НО] 9

1.2 Рекрутирали ли сте висшисти през последните 5 години, или планирате ли да рекрутирате завършили висше образование през следващите 5 години?

- Рекрутирали сме и планираме да рекрутираме още..... 1
- Рекрутирали сме, но не планираме да рекрутираме още..... 2
- Не сме рекрутирали, но планираме да рекрутираме 3
- Не сме рекрутирали и не планираме да рекрутираме ..... 4 *БЛАГОДАРЕТЕ И ПРИКЛЮЧЕТЕ СЕ*
- [НЗ/НО] 9

1.3 Каква е структурата на собствеността на вашата фирма/организация?

- Публична 1
- Частна 2
- Смесена 3
- [НЗ/НО] 9

1.4 Каква е основната дейност на вашата фирма?

[ПЪРВО ПРОЧЕТЕТЕ ОСНОВНИТЕ КАТЕГОРИИ И СЛЕД ТОВА - ПОДКАТЕГОРИИТЕ]

- **Промисленост**
  - Добивна промисленост 1
  - Преработваща промисленост 2
  - Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива 3
- Доставка на води; канализационни услуги,
☐ управление на отпадъци и възстановяване..... 4
- **Строителство, транспорт, ИКТ**
  - Строителство..... 5
  - Транспорт, складиране и пощи 6

- Дейности в областта на информационните ☒технологии и информационни услуги	7
- Търговия, хотелиерство и ресторантьорство	
- Търговия; ремонт на автомобили и ☒мотоциклети	8
- Хотелиерство и ресторантьорство	9
- Комунални услуги	
- Държавно управление и отбрана; държавно обществено осигуряване	10
- Хуманно здравеопазване, медико-социални грижи с настаняване и социална работа без настаняване	11
- Не-комунални услуги	
- Финансови и застрахователни дейности.....	12
- Операции с недвижими имоти	13
- Научноизследователска и развойна дейност	14
- Юридически, счетоводни, архитектурни и ☒инженерни дейности, технически изпитания и анализи; консултантски дейности по управление	15
- Култура, спорт и развлечения	16
- Други услуги.....	17
- Дейности на домакинства като работодатели; ☒недиференцирани дейности на домакинствата ☒по производството на стоки и услуги за ☒собствено потребление	18
- Дейности на екстериториални организации и ☒служби.....	19

1.5 Каква част от ежедневните ви операции включват дейности с хора във или от други страни?

- Повече от половината от операцияите	1
- Между 25 и 50%.....	2
- Между 10 и 24%.....	3
- По-малко от 10%.....	4
- Нула	5
- [НЗ/НО]	9

SC3. Каква е позицията ви във вашата фирма/организация?

- Управител/Директор Човешки ресурси/Шеф на отдел Човешки ресурси	1
- Управител/Директор/Управляващ директор.....	2
- Друго	3
- [НЗ/НО]	9

2. Наемане на висшисти ПОПИТАЙТЕ ВСИЧКИ

2.1 По ваша оценка, какъв е общият процент висшисти, наети понастоящем във вашата фирма?
[ОТВОРЕН ВЪПРОС, НЕ ЧЕТЕТЕ, САМО КОДИРАЙТЕ!!]

- Нула	01
- 1-10%	02
- 11-20%	03
- 21-30%	04
- 31-40%	05
- 41-50%	06
- 51-60%	07
- 61-70%	08
- 71-80%	09
- 81-90%	10
- 91-100%	11
- НЗ/НО	99

ПОПИТАЙТЕ ВСИЧКИ

2.2 Предимно от кои ОБРАЗОВАТЕЛНИ области рекрутирате висшисти?
[ВЪЗМОЖНИ СА ПОВЕЧЕ ОТГОВОРИ]

- Инженерство	01
- Бизнес и икономически науки	02
- Езици	03
- Право	04
- Обучение на учители и образование.....	05
- Медицински науки	06
- Хуманитарни науки	07
- Изкуство и дизайн	08
- Комуникационни и информационни технологии.....	09
- Други социални и поведенчески науки.....	10
- Други естествени науки	11
- Друго	12
- [НЗ/НО]	99

3. Комплекс от умения

В следващата част на проучването ще ви задам въпроси за уменията, компетентността и знанията. За да уточним, ето какво имаме предвид под тези термини::

“Знания” е резултатът от усвояване на информация, която индивидът е събрал посредством учене. “Умения” означава способността да прилагаш знания и да използваш похвати за изпълнение на задачи и решаване на проблеми; и “компетентност” е доказана способност за използване на знания, умения и лични, социални и/или методологически способности в ситуации на работа или обучение и в професионално и лично развитие.

[ПОПИТАЙТЕ, АКО Q1.2=1 ИЛИ 2]

3.1 Доколко сте съгласни или несъгласни със следното твърдение: “висшистите, рекрутирани в последните три до пет години, имат уменията, които се изискват, за да работят в моята фирма”.

- Напълно съгласен..... 4
- Съгласен 3
- Несъгласен 2
- Напълно несъгласен..... 1
- [НЗ/НО] 9

ПОПИТАЙТЕ ВСИЧКИ

3.2 Моля, оценете следните умения и компетентност в смисъл на това колко важни са те, когато рекрутирате завършили висшисти във вашата фирма.

- Много важно..... 4
  - По-скоро важно 3
  - По-скоро не е важно 2
  - Изобщо не е важно 1
  - [НЗ/НО] 9
- a) Добри в боравенето с числа..... 1 2 3 4 9
- b) Добри умения за четене/писане 1 2 3 4 9
- c) Чуждоезикови умения 1 2 3 4 9
- d) Компютърни умения..... 1 2 3 4 9
- e) Специфични за сектора умения 1 2 3 4 9
- f) Комуникативни умения..... 1 2 3 4 9
- g) Аналитични умения и умения за решаване на проблеми..... 1 2 3 4 9
- h) Способност за адаптиране и действие в нови ситуации 1 2 3 4 9
- i) Умения за вземане на решения..... 1 2 3 4 9
- j) Умения за работа в екип 1 2 3 4 9
- k) Умения за планиране и организационни умения 1 2 3 4 9

[ПОПИТАЙТЕ, АКО Q1.2=1 ИЛИ 2]

3.3 Бихте ли оценили вашето удовлетворение от висшистите, които вашата фирма/организация е рекрутирала през последните три до пет години, в смисъл на следните умения и компетентност?

- Много удовлетворен..... 1
  - По-скоро удовлетворен 2
  - По-скоро не съм удовлетворен 3
  - Изобщо не съм удовлетворен 4
  - [НЗ/НО] 9
- a) Добри в боравенето с числа..... 1 2 3 4 9
- b) Добри умения за четене/писане 1 2 3 4 9
- c) Чуждоезикови умения 1 2 3 4 9
- d) Компютърни умения..... 1 2 3 4 9
- e) Специфични за сектора умения..... 1 2 3 4 9

f) Комунікативни умения.....	1 2 3 4 9
g) Аналітичні умения і умения за рішення проблем.....	1 2 3 4 9
h) Спосібність за адаптація і дія в нових ситуаціях	1 2 3 4 9
i) Умения за прийняття рішень.....	1 2 3 4 9
j) Умения за роботу в екіпі	1 2 3 4 9
к) Умения за планування і організаційні умения	1 2 3 4 9

ПОПИТАЙТЕ ВСІХ

3.4 По ваше мнение, в следващите 5-10 години, кои умения и компетентност ще бъдат най-важни за новозавършилите висше образование? Моля, изберете трите най-важни!

[ИЗЧЕТЕТЕ И СЛЕД ТОВА ЗАПИШЕТЕ ДО ТРИ ОТГОВОРА]

- Основни умения като добро боравене с числа, добри умения за четене и писане, компютърни умения 01
- Чуждоезикови умения 02
- Специфични за сектора умения 03
- Комунікативни умения 04
- Умения за работа в екіпі..... 05
- Аналітичні умения і умения за рішення проблем..... 06
- Спосібність за адаптація і дія в нових ситуаціях..... 07
- Умения за планування і організаційні умения 08
- Друго 09
- [НЗ/НО]..... 99

ПОПИТАЙТЕ ВСІХ

3.5 Завършилите какво равнище на образование биха паснали най-добре на изискванията за умения за позициите във вашата фирма в бъдеще?

Висшисти с първа степен: под това разбираме хора, завършили успешно първа програма от обучение в университет или подобна следучилищна институция с минимум 3-годишно обучение, което включва “бакалавър”/ БА степен и други типове степени от “първи цикъл”.

Висшисти с втора степен: под това разбираме Магистърска степен или еквивалентна квалификация

Висшисти с докторска степен или научна степен: тези с докторска/научна степен, придобита от университет.

[ПРОЧЕТЕТЕ - ВЪЗМОЖЕН Е САМО ЕДИН ОТГОВОР]

- Завършилите бакалавърска степен, или 1
- Завършилите магистърска степен, или 2
- Завършилите докторска степен?..... 3
- [НЗ/НО]..... 9

ПОПИТАЙТЕ ВСІХ

3.6 Запознати ли сте с разликата между бакалавърската и магистърската степен?

- Да, зная точно каква е разликата..... 1
- Да, но не зная точно каква е разликата..... 2

- Не 3

ПОПИТАЙТЕ ВСИЧКИ

3.7 В кои от следните обучителни дейности участват или са участвали вашите служители с висше образование?

- Участват 1
- Не участват 2
- [НЗ/НО] 9
- a) Програма за обучение и развитие на място (на работното място)..... 1 2 9
- b) Кратки курсове/модули, предлагани от университети/висши учебни заведения..... 1 2 9
- c) Задочни програми за обучение в университети/висши учебни заведения 1 2 9
- d) Обучение, предлагано от институции за продължаващо образование 1 2 9
- e) Дистанционно обучение 1 2 9
- f) Друго..... 1 2 9

ПОПИТАЙТЕ ВСИЧКИ

3.8 Какъв дял от вашите служители с висше образование са участвали в обучение за обновяване на техните умения в последните две години?

- Нула 1
- По-малко от 10%..... 2
- 10-50% 3
- Повече от 50%..... 4
- [НЗ/НО] 9

4. Рекрутиране

ПОПИТАЙТЕ ВСИЧКИ

4.1 Колко важен е всеки от следните фактори при рекрутирането на повече или по-малко висшисти?

- Много важно..... 1
- По-скоро важно 2
- По-скоро не е важно 3
- Изобщо не е важно 4
- [НЗ/НО] 9
- a) Очакван ръст на бизнеса 1 2 3 4 9
- b) Действителен ръст на бизнеса..... 1 2 3 4 9
- d) По-голямо текучество на персонала 1 2 3 4 9
- e) Увеличаваща се сложност на задачите 1 2 3 4 9
- f) По-голям брой кандидати..... 1 2 3 4 9

ПОПИТАЙТЕ ВСИЧКИ

4.2 Колко важно е за вас да наемете хора, завършили висши учебни заведения с високи международни оценки (с добра репутация)?

- Много важно..... 1
- По-скоро важно 2

- По-скоро не е важно 4
- Изобщо не е важно 5
- [НЗ/НО] 9

ПОПИТАЙТЕ ВСИЧКИ

4.4а Какъв е делът на служители с висше образование, рекрутирани от други Европейски страни?

- Нула 1
- По-малко от 5% 2
- 5-10% 3
- 11-20% 4
- 21-30% 5
- 31-40% 6
- 41-50% 7
- Повече от 50% 8
- [НЗ/НО] 9

ПОПИТАЙТЕ ВСИЧКИ

4.4b Какъв е делът на служители с висше образование, рекрутирани от страни извън Европа?

- Нула 1
- По-малко от 5% 2
- 5-10% 3
- 11-20% 4
- 21-30% 5
- 31-40% 6
- 41-50% 7
- Повече от 50% 8
- [НЗ/НО] 9

РАЗДЕЛЕТЕ ИЗВАДКАТА

[Ако отговорът на въпрос 4.4а ИЛИ 4.4.в = 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8, ПОПИТАЙТЕ]

4.4с Каква е причината да рекрутирате завършили висше образование, които не живеят в България?

[ПРОЧЕТЕТЕ – СМЕНЯЙТЕ РЕДА - ИЗБЕРЕТЕ ОПЦИИТЕ, КОИТО ПАСВАТ НАЙ-ДОБРЕ - ВЪЗМОЖНИ СА ПОВЕЧЕ ОТГОВОРИ]

- Да се рекрутира възможно най-добрият талант, който е на разположение 1
- Нуждаем се от това да имаме международна работна сила 2
- Недостатъчно кандидати с необходимите умения в България 3
- Завършилите висше образование от други страни имат добра професионална етика 4
- Специфични финансови субсидии, получавани при рекрутиране от чужбина 5
- Друго 6

- [НЗ/НО] 9

[АКО ОТГОВОРЪТ НА ВЪПРОС 4.4А И 4.4.В = 1, ПОПИТАЙТЕ]

4.4d Каква е причината да НЕ рекрутирате завършили висше образование от други страни?

[ПРОЧЕТЕТЕ – СМЕНЯЙТЕ РЕДА - ИЗБЕРЕТЕ ОПЦИИТЕ, КОИТО ПАСВАТ НАЙ-ДОБРЕ - ВЪЗМОЖНИ СА ПОВЕЧЕ ОТГОВОРИ]

- Езикови бариери 1
- Недостатъчно познаване на българската култура и традиции 2
- Липса на необходими умения..... 3
- Достатъчен брой висшисти с нужните умения в България 4
- Друго 5
- [НЗ/НО] 9

ПОПИТАЙТЕ ВСИЧКИ

4.5 Доколко сте съгласни или несъгласни със следните твърдения?

- Напълно съгласен 1
- По-скоро съгласен 2
- По-скоро несъгласен 3
- Напълно несъгласен..... 4
- [НЗ/НО] 9

а) Трудовият опит е решаващ актив за новорекрутираните 1 2 3 4 9

б) Много е важно новорекрутираните да са учили в чужбина 1 2 3 4 9

в) Много е важно новорекрутираните да са преминали стаж чужбина..... 1 2 3 4 9

5. Предизвикателства при попълване на очаквани свободни работни места

ПОПИТАЙТЕ ВСИЧКИ

5.1 Какви са най-големите предизвикателства при попълването на вашите свободни работни места? Моля, изберете двете най-важни.

[ПРОЧЕТЕТЕ – СМЕНЯЙТЕ РЕДА – ЗАПИШЕТЕ ДО 2 ОТГОВОРА]

- Недостиг на кандидати с необходимите умения и способности в България..... 1
- Ограничени ресурси за адекватно обявяване на свободните места за завършили висше образование 2
- Предлагане на конкурентна стартова заплата..... 3
- Кандидатите с висше образование оттеглят кандидатурите си поради това, че процесът по наемане е бавен 4
- Предлагане на конкурентна програма за обучение и развитие за завършили висше образование 5
- [НЗ/НО] 9

а) Първо споменато: 1 2 3 4 5 9

б) Второ споменато: 1 2 3 4 5 9

6.. Комуникация и сътрудничество с висши учебни заведения

ПОПИТАЙТЕ ВСИЧКИ

- 6.1 Колко често си сътрудничите с висши учебни заведения, за да обсъдите съдържанието на учебен план и програми за обучение?
- Много често 1
  - Доста често..... 2
  - Понякога..... 3
  - Никога..... 4
  - [НЗ/НО] 9

ПОПИТАЙТЕ ВСИЧКИ

- 6.2 Колко важно е това сътрудничество за вашата организация?
Моля, оценете важността на сътрудничеството с висшите учебни заведения по отношение на съдържанието на учебния план и програмите за обучение.
- Много важно..... 1
  - По-скоро важно 2
  - По-скоро не е важно 3
  - Изобщо не е важно 4
  - [НЗ/НО] 9

[ПОПИТАЙТЕ ВСИЧКИ]

- 6.4 Колко често си сътрудничите с висши учебни заведения, за да рекрутирате техни възпитаници?
- Много често 1
  - Доста често..... 2
  - Понякога..... 3
  - Никога..... 4
  - [НЗ/НО] 9

- 6.5 Кой мислите, че е най-добрият начин на сътрудничество с висшите учебни заведения по отношение на рекрутирането? Моля, изберете две от шестте възможности, които ще ви прочета.

[ПРОЧЕТЕТЕ - СМЕНЯЙТЕ РЕДА]

- Участие в дебати или семинари, организирани от висшите учебни заведения 1
  - Лични дискусии с директори по учебната програма или преподаватели 2
  - Участие в проучвания..... 3
  - Пряко рекрутиране от училищата..... 4
  - Сътрудничество с центрове за кариерно развитие 5
  - Участие в програми за стаж с висши учебни заведения 6
- а) Първи отговор: 1 2 3 4 5 6
- б) Втори отговор:..... 1 2 3 4 5 6

7. Какви действия трябва да предприемат висшите учебни заведения, за да подобрят наемането на работа на техните възпитаници? Изберете една от следните възможности:

[ПРОЧЕТЕТЕ - СМЕНЯЙТЕ РЕДА]

- Да направят курсовете по-съответстващи на нуждите на работодателите 1

- Да включат практически опит в курсовете	2
- Да включат специфично за сектора настаняване на работа като неразделна част от учебната програма	3
- Да осигурят по-добра подкрепа след дипломиране (да улеснят отношенията между завършилите и работодателите)	4
- Друго	5
- [НЗ/НО]	9